

РЕШЕНИЕ

№ 78

гр. Пловдив, 11.05.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 2-РИ НАКАЗАТЕЛЕН СЪСТАВ, в публично заседание на осемнадесети април през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Васил Ст. Гатов

Членове: Милена Б. Рангелова
Деница Ц. Стойнова

при участието на секретаря Мариана Н. Апостолова
в присъствието на прокурора Иван Г. Даскалов
като разгледа докладваното от Милена Б. Рангелова Въззивно наказателно дело от общ характер № 20225000600053 по описа за 2022 година

Производството е по реда на Глава 21-ва НПК.

Образувано е по жалба на адв. Й.Д., защитник на подс. И.М., и по жалба на частните обвинители и граждански ищци, депозирана чрез техния повереник адв. Г.Г., срещу присъдата № 260022 от 19 октомври 2021г. по н.о.х.д. № 17/21 г. по описа на СтОС, с която г-н М. е признат за виновен в извършване на престъпление по чл. 116, ал. 1, т. 6, пр. 3 вр. чл. 115, ал. 1 НК и на основание чл. 54 НК му е наложено наказание осемнадесет години лишаване от свобода при „строг“ първоначален режим, а предявените гражданските искове за обезщетение на неимуществени вреди са частично уважени (на съпругата на починалия С.Н. са присъдени 100 000 лева, а на дъщерите му Т.Д. и Ц.Н. – по 90 000 лв.). С присъдата съдът се е произнесъл и за разноските, за веществените доказателства и за приспадането на задържането под стража на подсъдимия по реда на чл. 59 НК.

В жалбата на защитата и в допълнението към нея, които са своевременно предявени, се критикува осъдителният извод на окръжния съд. Твърди се, че е оформен при непълнота на експертната информация, като се набляга на отхвърленото искане за допълнителна комплексна физико-биологична експертиза, която да детайлизира механизма на причиняване на фаталните удари. Отправя се укор и по отношение изложения в мотивите доказателствен анализ, като се твърди, че е повърхностен, необективен и едностранчив, с което били нарушени процесуалните изисквания по чл. 13 и 14 НПК. Сочи се, че обстоятелствената част на обвинителния акт била просто преписана и се изброяват

конкретни доказателствени и експертни източници на релевантни сведения, които въобще не били обсъдени, респ. от тях не били извлечени факти, които да осветлят въпросите по чл. 102 НПК. На следващо място се сочат противоречия между показанията на отделни свидетели, като се твърди, че не били отстранени, нито дори отбелязани, а тезата на защитата останала необсъдена. Формулирано е оплакване за превратно тълкуване показанията на св. К., който бил наречен очевиден, въпреки че самият той не се считал за такъв. Извежда се оплакване и за неправилен прочит на показанията на свидетелите А. И. и В. П..

По-нататък решаващата инстанция е укорена в пренебрегване задължителността на защитата на подсъдимия (в хипотезата на чл. 94, ал. 1, т. 3 НПК), изразено в обявяване на присъдата въпреки отсъствието на ангажирания от него защитник. Изложено е становище, че това било съществено процесуално нарушение, повод за отмяна на присъдата.

Оплакването за явна несправедливост на наказанието е бланкетно, доколкото не се сочат смекчаващи обстоятелства, които не са били взети предвид, респ. отегчаващи обстоятелства, които са били надценени или факти, на които неправилно бил придаден отегчаващ потенциал.

Иска се постановяване на оправдателна присъда.

В жалбата на частното обвинение и в допълнението към нея, които също са депозираны в срок, се твърди занижаване на наказанието и на обезщетенията за неимуществени вреди, като се сочат обстоятелства, които не били взети предвид, и такива, чието значение било подценено. Формулираната претенция е за санкционен избор на по-тежката алтернатива „доживотен затвор“ или за определяне максималния срок на наказанието лишаване от свобода (20 г.), както и за уважаване на гражданските иски в пълните им заявени размери от по 150 000 лева.

При пренията прокурорът от АП-Пловдив се противопостави на тезата на защитата за непричастност на подсъдимия към инкриминираното деяние, като изброи и синтезира доказателствените източници, които според него установявали убийството по несъмнен начин. Контрааргументира мнението и на двете процесуални страни за явна несправедливост на наказанието. Не подкрепи искането на гражданските ищци за увеличаване на обезщетенията. Поиска потвърждаване на присъдата.

В своята пледоария повереникът на частните обвинители и граждански ищци адв. Г. изложи допълнителни съображения против позицията за невинност и потвърди искането за утежняване на санкционирането и за увеличаване размерите на обезщетенията. Т.Д., С.Н. и Ц.Н. се присъединиха към изтъкнатите доводи и искания.

Защитникът на подсъдимия адв. Д. повтори своите развити пред първата инстанция съображения за правдивост на уверението на доверителя си, че през злополучната вечер не е имал съприкосновение с тялото на пострадалия. Наблегна на факта, че по крайниците на подс. М. не били установени травми, а според него не било възможно да не останат никакви следи при използването им за удари, достатъчно силни за счупване на черепни кости.

Пледира за връщане делото за ново разглеждане, като повтори мнението за допуснатото съществено процесуално нарушение при четенето на присъдата. Алтернативно, в случай че съдът отхвърли това виждане, претендира за оправдателна присъда. Подсъдимият обяви, че подкрепя исканията на своя защитник и тяхната аргументация.

Пловдивският апелативен съд, като въззивна инстанция, след като прецени събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, и обсъди аргументацията на първата инстанция и доводите и съображенията на страните, прие, че подлежи на потвърждаване в една своя част, а в друга част – на изменение.

Въз основа на събраните по делото гласни и писмени доказателства и доказателствени средства и на експертизите, подробно изброени в мотивите на присъдата, вкл. с посочване на мястото, където се намират по делото, е изведена следната фактическа обстановка:

Подсъдимият И.М. е роден на 06.08.1973 г. в гр. *. Той е българин, български гражданин. Има средно образование. Женен е и се грижи за дете. Развива собствен бизнес. Не е осъждан.

През 2019г. живеел в ап. 4 на втория етаж на жилищната кооперация на казанлъшката улица “*“ № 15 заедно със съпругата си св. И. К. и малолетната им дъщеря. Във връзка с развивана търговска дейност ползвал няколко автомобила, които паркирал безразборно пред блока. Поведението му пречело на останалите съсед и създавало конфликти. М.и били възприемани като склонни към агресия хора, които не се съобразяват с останалите.

В ап. 11 на четвъртия етаж на споменатата кооперация живеел и пострадалият В. В. Н. заедно със съпругата си св. С. Н. и едната си дъщеря св. Ц.Н.. В ап. 8 на третия етаж живеели другата му дъщеря св. Т.Д. и съпругът ѝ св. Д. Д.. Пострадалият се ползвал с добро име сред съкооператорите си.

М. и Н. не били в добри отношения. Помежду им често имало дразги относно начина на паркиране на автомобилите, които понякога приемали формата на вербални заплахи за убийство от страна на подсъдимия.

На 04.07.2019 година, около 20.30 часа, св. Т.Д. и съпругът ѝ св. Д. Д. се прибрали от задгранично пътуване. Установили, че достъпът до гаража им, който бил от южната страна на жилищната кооперация, е ограничен от автомобил на М.. Наложило се св. Д. да направи множество маневри, за да вкара колата си.

Съпрузите решили да запалят по цигара, преди да се приберат. Докато пушели, към тях се присъединил пострадалият Н. и тримата повели разговор за пътуването. По едно време свидетелите Д. и Д. изразили възмущението си от подс. М., който за пореден път бил затруднил ползването на гаража им. Пострадалият Н. се ядосал и казал на Д.и, че ще повика съседа да си премести колата.

Тримата тръгнали към входа на кооперацията, който бил от

северната ѝ страна. Св. Д. и св. Д. се прибрали и влезли в банята.

В това време Н. се обадил по домофона на подс. М., който бил седнал на масата за вечеря. Поискал от него да слезе и премести колата си. Застанал пред входа да го чака.

След минути подсъдимият излязъл по домашни дрехи и боси крака, обути в джапанки. Пострадалият го срещнал и укорил за неправилното паркиране пред гаража на дъщеря му. Между двамата се развил спор. След малко тръгнали заедно към задните гаражи, като продължавали разправията. Високите им гласове били чути от техните съседи св. М. К. и св. И. С., които били излезли на южните тераси на своите апартаменти, намиращи се на петия етаж. Свидетелите не могли да ги видят поради разлистилите се дървета.

Когато достигнали югозападния ъгъл на жилищната кооперация, подразнен от отправяните му забележки, подс. М. нанесъл юмручен удар в лицето на Н.. Удареният паднал по гръб на бетонния терен, при което ударил главата си и получил счупване на черепа високо в тилната област. Останал да лежи по гръб. Съседът му се навесил над него и с ожесточение му нанесъл множество удари с юмрук в областта на главата. В един момент нанесъл с петата на босия си крак много силен удар в областта в дясната челно-теменната област, който предизвикал ново счупване на черепа.

След този удар подс. М. осъзнал, че наоколо се движат хора, които могат да възприемат безсъзнателното състояние на Н. и да се досетят, че той го е причинил. Решил да имитира оказване на първа помощ на безпомощен човек. Навел се над съседа си и се престорил, че го предпазва да не си глътне езика – с лявата си ръка надигнал леко главата му, а с дясната бръкнал в устата му.

Тези му действия били възприети от св. В. П.. Преди това, докато вървяла по ул. „*“ към мястото на уговорена с приятеля си св. Н. Ц. среща, младата жена била чула „изтупкване“, което свързала с падане на голям предмет. Не спряла. Когато достигнала кръстовището с ул. „*“, забелязала от към югозападната страна на разположения там блок № 15 лежащ на земята възрастен мъж. Над него бил приклепнал по-млад мъж, който с лявата си ръка придържал главата му, а с дясната си ръка бъркал в устата му и го тупал по гърдите. Свидетелката спряла на кръстовището, на десетина метра от двамата, и докато се чудела дали да ги доближи, от към северната страна на блок № 15 се появили св. М. С. и св. А. И.. Те също видели лежащия на земята Н. и наведения над него М. и отишли до тях. Попитали какво се е случило. Подсъдимият отговорил, че човекът бил паднал на земята, а той му помагал. Св. И. преценил, че състоянието на мъжа на земята налага спешна помощ и предложил да сигнализират на телефон 112. Св. С. набрала по мобилния си телефон номера и описала ситуацията. Обаждането било прието и фиксирано в 21.02 часа в РЦ 112 (вж. л. 237 от том 2 ДП).

В това време св. В. П. също приближила. Чула изхриптяване, но човекът на земята ѝ се сторил безжизнен. Допряла ръка до врата му. Установила, че има пулс. На свой ред попитала какво се било случило. Подсъдимият отговорил, че пострадалият „се бил свлякъл“, а той му помага.

След малко пристигнал и св. Н. Ц., на когото М. обяснил, че помага на пострадалия.

Минути след подаване на сигнала от страна на св. С. пристигнали екипи на РУ гр. * и на ФСМП - *. Н. бил откаран във филиала на спешния център. След преглед там било решено незабавното му транспортиране в ЦСМП гр. *. Поел го неврохирургът св. Б. Ц., който установил, че е в кома, с тежка черепно - мозъчна травма (фрактура на черепа, епидурална колекция /кръв над мозъчната обвивка/, субдурална колекция и оток, кръв по твърдата мозъчна обвивка и кръвонасядания по целия мозък).

Била предприета незабавна неврохирургична оперативна намеса. Въпреки лечението на 07.07.2019 г. Н. починал.

В инкриминираната нощ местопроизшествието било посетено от дежурна следствено оперативна група, която извършила оглед. Върху циментовото покритие на тротоарната площ пред югозападния ъгъл на жилищната кооперация на № 15 било намерено петно с неправилна форма и червеникавокафяв цвят. От петното с размери 2/3 см., бил иззет материал за изследване /вж. л. 33 и сл. от том 1 ДП/.

На 22.07.2019 г. бил извършен повторен оглед на местопроизшествието, при който била проучена площта около югозападния ъгъл на блока и бил изготвен снимков материал (вж. л. 47 и сл. от том 1 ДП).

Според заключението на изготвената тройна съдебномедицинска експертиза на трупа на В. Н. № 149/2019 г. при огледа и аутопсията била констатирана черепномозъчна травма, охлузвания и кръвонасядания по главата и лицето, разкъсно-контузна рана на долната устна, кръвонасядане на меките черепни покривки, счупване на черепния покрив и основа, кръвоизлив в меките мозъчни обвивки, контузии на мозъка, оток на мозъка и белите дробове, кръвонасядания на десния лакът, лявата мишница, дясната кръстноопашна област, охлузвания на двете подбедрици и дясното ходило. За причина за смъртта била приета тежката черепно-мозъчна травма (вж. л. 126 от том 1 ДП).

Вещите лица са заключили, че описаните травматични увреждания са били причинени от действието на твърди тъпи предмети – удари, които в областта на главата и лицето са били множество и са обхващали няколко плоскости. Изведен е изводът за невъзможност травмите да са били получени само от падане върху терена.

Според експертизата след получаването на травмите пострадалият не е могъл да се придвижва.

В хода на разследването е била изготвена допълнителна съдебномедицинска експертиза (по писмени данни, с № 281-А/2019 г. – вж. л. 136 и сл. от том 2 ДП). В експертният екип влизали трима съдебни лекари и специалист по образна диагностика. Вещите лица са установили, че пострадалият В. Н. е получил следните травматични увреждания: черепномозъчна травма, която включва счупване на черепния покрив и основа с две леко хлътващи фрагментни счупвания - едното вдясно челно-теменно, а другото теменно-слепоочно, кръвоизлив в меките мозъчни обвивки и множество контузии на

мозъка; две охлузвания в тилната област; множество сливащи се кръвонасядания в цялата тилна област, двете теменни области и дясна слепоочна област; кръвонасядания в дясната челна половина; кръвонасядания на дясната очница, включително под слизестата обвивка на дясната очна ябълка; разкъсно - контузна рана на долната устна на устата; кръвонасядане на меките черепни покриви; кръвонасядания на десния лакът, лявата мишница, дясната кръстноопашна област и охлузвания на двете подбедрици и дясното ходило.

Оформено е експертното становище, че описаните травматични увреждания са получени от действието на твърди тъпи предмети - удари, като в областта на главата и лицето са били нанесени множество удари. Травмите отговарят да са причинени в кратък интервал, тъй като са с еднаква давност. Ударите са били нанесени с голяма сила, основно в два локуса, където е установено посоченото по-горе хлътване на костни фрагменти - *първо* високо в тилната област, а *след това* в дясната челно-теменна област.

Вещите лица са приели, че травмата, причинила счупване на главата в тилната област, най - вероятно се дължи на падане върху терена, а травмата в дясната челно-теменна област е причинена от удар в легнало положение. Освен на тези места, удари са били нанесени и в много други области на главата и лицето. За нанасянето им е възможно да са използвани ръце и боси крака, т.е. да са нанесени с юмруци или с пета.

Експертният екип е изразил категорично мнение, че след получаване на травмата в тилната област на главата, пострадалият Н. не е можел да се придвижва и да извършва активни действия, защото е изпаднал в безсъзнание.

Поради това, че смъртта е настъпила след преживяване на повече от две денонощия, не била взета кръвна проба за изследване на наличие на алкохол.

За непосредствена причина за смъртта е намерена тежката черепно-мозъчна травма, оформена от споменатото по-горе счупване на черепния покрив и основа с две хлътващи фрагментарни счупвания (високо тилно и челно-теменно).

В хода на разследването е била изготвена ДНК-експертиза, чието заключение е обективизирано в протокол №20/ДНК-255 и ДНК-279. Вещото лице е установило, че биологичният материал по ноктените изрезки от ръцете на В. Н. и човешката кръв, иззета с марлен тампон, произхождат от него, като по изследваните обекти не е констатиран биологичен материал от подсъдимия М..

Окръжният съд е приел, че споменатата експертиза е била безпредметна с оглед на обстоятелството, че пристигналият на място полицейски екип бил разрешил на подсъдимия да си измие ръцете. В тази връзка не е съобразил експертния резултат за изграждане преценка по фактите.

СМЕ на живо лице № 154/2019г. е установила, че подсъдимият, прегледен в 14.00 часа на 05.07.19г., е имал охлузване на първата фаланга на показалеца на дясната ръка (вж. л. 130 от том 1 ДП). Вещото лице д-р Т. е заключил, че охлузването е от действието на твърд тъпоръбест предмет и отговаря да е получено по времето и по начина, посочени от подекспертния – на 04.07.19г., от зъб на паднал на земята мъж, чиято уста се мъчел да

разтвори (за да извади езика му). Не са констатирани други увреждания на прегледаното лице.

От КСППЕ на подсъдимия, също изготвена на досъдебното производство, се установява, че той не страда и към инкриминираната дата не е страдал от психично заболяване. Към момента на деянието възприятно-представната му дейност не е била накърнена, нямал е халюцинаторни изживявания, нито налудна симптоматика. Съответно е бил способен да разбира свойството и значението на извършеното и да ръководи постъпките си. Заключено е, че психическото състояние на г-н М. му позволява да дава достоверни обяснения и да участва в наказателното производство (вж. л. 421 и сл. от том 4 ДП).

За да се избегнат повторенията, изводите на назначената от ПАС допълнителна комплексна съдебномедицинска и физична експертиза ще бъдат изложени успоредно с разсъжденията по фактите.

*

Извършеният от решаващата инстанция доказателствен анализ е относително точен. СтОС е положил усилия да изясни фактическата обстановка, като е събрал и проверил необходимите и достатъчни доказателствени източници. Вярно е, че мотивите на присъдата са ненужно обстоятелствени, като съдържат подробен преразказ на показанията на свидетелите, но след въпросното изложение съдът е извършил съпоставяне помежду им и в аспекта на съдебномедицинските констатации. Не е допуснал игнориране на доказателствени източници, а също позоваване на сведения, които не са доказателства.

Обстоятелството, че известна част от описаната от съда фактическа обстановка е почти идентична с изложената в обвинителния акт, не означава липса на мотиви, след като тази фактическа обстановка е възприета за действително установена.

По отношение на някои от доказателствените средства се наблюдава некоректно интерпретиране, а аргументацията на някои доказателствени преценки страда от несъвършенства и пропуски. Не се касае обаче до видените от адв. Д. фатални грешки. Ето защо неблагоприятията при обосновката на фактическите констатации на първия съд са отстранени при инстанционния контрол, както ще бъде показано в следващото изложение.

В последна сметка се оказва правилен положителният отговор на фундаменталния въпрос дали подсъдимият е нанесъл на пострадалия удари, два от които смъртоносни – с юмрук в лицето, вследствие на който Н. паднал и при падането счупил черепа си високо в тилната област, и с пета в дясната челно-теменна област, вследствие на който черепът му бил счупен и в тази област.

Вярно е, че няма очевиден на описаното физическо въздействие, но защитата греша в мнението си, че то може да се докаже единствено посредством показанията на непосредствени наблюдатели. В случая е налице изобилие от косвени доказателства, които образуват хармонично единство и изграждат само един възможен извод за авторството на деянието.

1. С цел последователност и яснота на изложението най-напред ще бъдат изведени безспорните моменти от инкриминираната фактология.

1.1 Безспорен е фактът, че В. Н. не е страдал от заболяване, което да може да предизвика неочаквано падане (свличане) на земята, в т.ч. епилепсия, състояние след прекаран инфаркт или инсулт и въобще каквито и да са проблеми с вестибуларния апарат, напротив – бил е в отлична физическа форма, нямал е никакви здравословни оплаквания, психиката му е била уравновесена, в живота му отсъствали стресови фактори, тъй като наскоро бил преустановил трудовата си активност (поради пенсиониране), а и не е имал затруднения от семейно и финансово естество. Тази информация от близките му се потвърждава от наблюденията на съседите, от събрана по делото медицинска документация и от аутопсионното заключение, анализирано в СМЕ на пострадалия. Тя не се и оспорва от защитата.

1.2 Безспорен е фактът, че в инкриминирания отрязък от време подсъдимият и пострадалият са се срещнали пред входа на блока, като нито един от съкооператорите им, които са надлежно разпитани по делото, не е обявил да е присъствал или възприемал срещата визуално. Подсъдимият дава и изрични обяснения в същия смисъл.

1.3 Безспорен е фактът, че появилите се непосредствено след ударите случайни минувачи (свидетелите В. П., Н. Ц., М. С. и А. И.) са заварили подсъдимия да извършва с тялото на пострадалия действия, които приличали на оказване на помощ, и чули от него обяснение за положението на тялото на Н. – че бил паднал. Обясненията на подсъдимия не се различават от показанията на посочените четирима свидетели, а и по пръста му е констатирано охлузване от зъба на пострадалия.

2. Обвинението и защитата спорят по следните въпроси:

2.1. Дали подсъдимият е изложил извънпроцесуално признание, че е удрял пострадалия

За признание в този смисъл говори зетят на пострадалия св. Д., който е цитирал свой въпрос какво е станало с тъста му и отговор на М., че „не се е сдържал и го е ударил“. Окръжният съд е бил прав да не даде вяра на коментираното твърдение, доколкото то се явява опровергано от казаното от съпругата на свидетеля. Св. Д. (дъщеря на Н.) е била до мъжа си и е изключено да се приеме, че подобно признание би й убягнало. Заради въпросното опровергано твърдение на св. Д. трябва да се подхожда много внимателно към другите негови изявления за събитията от инкриминираната вечер, като се кредитират единствено онези от тях, които намират доказателствена подкрепа.

2.2. Дали пострадалият повикал подсъдимия да премести колата си

Свидетелите Т. и Д. Д.и са единодушни, че малко преди 21.00 часа Н. е бил раздразнен от пореден акт на некоректно според всички тях паркиране; обявил, че ще повика М. по домофона, за да премести колата си, и действително направил това. Повикването било дочуто и от съпругата на починалия св. С.Н. през отворения прозорец на стълбищната площадка на третия етаж.

Подсъдимият и съпругата му св. И. К. настояват, че никой от семейството им не бил разбрал кой и защо звъни по домофона и се наложило М. да слезе, за да срещне човека. Св. К., който се намирал пред блока, също не бил чул повика на Н..

Обективната логика изисква да се даде вяра и на едната, и на другата доказателствена група.

Няма основание да се приемат за неправдиви изявленията на близките на пострадалия, че са го чули да изказва ясно претенцията си по домофона. Всеки от тях е запазил изключително детайлен спомен за събитията, при това техните показания не са се променили при няколко им разпита и звучат искрено. Пък и тримата са добросъвестни, доколкото не твърдят да са чули отговор от другата страна на домофона.

Не е вярно, че било физически невъзможно да са имали подобно слухово възприятие. Дъщерята и зетят на Н.и са сигурни, че са чули призива за преместване на колата *точно преди* да се качат в асансьора на първия етаж, а съпругата на Н. е категорична, че веднага *след като* също го е чула, се придвижила от прозореца на третата стълбищна площадка до асансьора на третия етаж, от който в този момент излезли другите двама.

Действително, от посочения прозорец не би могло да се види в цялост стоящ непосредствено до домофона човек, защото козирката препятства видимостта, но правейки подобно възражение, адв. Д. заобикаля категоричното и уверено изявление на св. Н., че е чула *неговия* глас (който бил изрекъл: „И., слез да си преместиш колата!“). ПАС прецени като правдоподобно пояснението на свидетелката за това свое местоположение – научавайки по телефона, че дъщеря ѝ и зет ѝ са се завърнали, тя слязла от четвъртия етаж, на който живеела, на техния, третия, етаж, за да им остави храна, и точно когато отключвала вратата им, чула позвъняването; тъй като не можела да се ориентира чий домофон звъни, отишла до най-близкия прозорец – прозореца на третата стълбищна площадка. Очаквала да е съпругът ѝ, който час по-рано ѝ звънял (за да му пусне отгоре запалка). Наистина бил той, но не звънял на нея, а на М., видно от цитираната по-горе реплика.

Обсъжданите показания не са несъвместими с твърденията на подсъдимия и съпругата му, че не били разбрали от дъщеря си, която била вдигнала слушалката на домофона, кой звънял и какво казал. Още повече, че отговор от другата страна на домофона не бил чул от никого.

Трябва да се кредитира и твърдението на св. К., че не възприел повикването от страна на Н.. Свидетелят е посочил, че, когато е бил на беседката точно пред входа, чул

първото позвъняване на Н., което се е случило към 19.00 часа (на съпругата му, с молба да му пусне запалка) - вж. л. 500 гръб от първоинст. дело. Нито той, нито някой друг казва, че е продължил да стои на беседката до 21.00 часа. Напротив св. К. сочи, че вършел работа в гаража си и отскачал от време-навреме до беседката.

Всъщност ПАС не разбира защо първата инстанция и страните отдават значение на коментирания въпрос – важен е безспорно установеният факт, че подсъдимият, непридружен от никого, веднага слязъл, изоставяйки вечерята си, за да види кой и какво иска.

2.3. Дали пострадалият и подсъдимият са се скарали, когато подсъдимият слязъл

2.3.1 От показанията на излезлите на южните тераси на апартаментите си на петия етаж свидетели М. К. и И. С. се установява, че встрани от техните тераси се бил разразил скандал на висок тон „за коли, гаражи, паркиране“. Св. М. К. отчетливо бил чул репликата: „Ти не можеш да ми казваш къде да паркирам!“, а св. И. С. бил разпознал един от спорешите гласове – бил на съседа му Н.. И двамата казват, че опитали, но не могли да видят спорешите заради разлистената корона на голямото дърво на югозападния ъгъл на кооперацията и се прибрали в жилищата си. ПАС споделя становището на окръжния съд, че няма основание да не се довери на споменатите свидетели. Показанията им комуникират помежду си, а и двамата са могли идеално да чуят твърдения скандал – блокът не е на оживено място, кварталът бил утихнал към 21.00 часа, а те били на 30-40 метра (по въздух) над споменатото дърво. Няма данни някой от двамата да е бил в по-особени отношения с пострадалия или подсъдимия, а и твърденията им звучат незаинтересовано. Заслужава да се отбележи, че показанията на св. С. са видимо добросъвестни – въпреки че е изразил раздразнение от безразборното паркиране от страна на подсъдимия, той е посочил, че в спора за паркирането вечерта на четвърти юли М. бил прав, защото в онзи момент колата му не пречела на гарирането на автомобила на Д.и (вж. разпита му на л. 502 и сл. от първоинст. дело и приобщените му досъдебни показания на л. 114 от т. 1 ДП).

Не се възприема възражението в касационната жалба, че св. М. К. неправилно бил наречен очевидец. Фактът, че този свидетел не е наблюдавал междусъседския спор не отнема качеството му на очевидец. Той е такъв, след като е възприемал случката, макар и само слухово – важното е, че е правел това *лично*.

2.3.2 Еднопосочното твърдение на свидетелите Д.и за раздразнено състояние на Н. се вмести в логиката на възприетата от свидетелите М. К. и И. С. караница, в която участвал. А състояният се същата вечер друг скандал, в който ставало дума за паркирането (между св. Д. и М. след инцидента) се явява логично продължение на караницата между Н. и М.. Този скандал направил впечатление на всички очевидци на посткриминалната ситуация, защото свидетелят директно обвинявал подсъдимия, че набил тъст му след конфронтация заради паркирането.

2.3.3 Има и производни доказателствени средства, които подкрепят показанията на

св. М. К. и св. И. С. – в следващите дни първият бил споделил възприятията си със съпругата на пострадалия св. Н. и със св. Ц. и при своите разпити те са пресъздали съобщеното им от него.

Следва да се вметне, че когато св. Ц. е говорил пред СтОС, не е могъл да възстанови точната реплика, която св. М. К. му бил казал, че чул („Не можеш да ми казваш къде да спирам!“), но след прочитане на досъдебните му показания, в които е записана, е обявил, че са верни. Затлеченият спомен на свидетеля не дискредитира показанията му при положение че е потвърдил своето изявление за репликата и втори път – при очната ставка със св. М. К. (вж. л. 410 от първоинст дело).

2.3.4 Адв. Д. неправилно цитира показанията на св. П. и съответно стига до неправилното съждение, че опровергават твърденията на свидетелите М. К. и И.С.. Според защитника на М. тя била казала, че известно време стояла в близост до местопроизшествието, но не чула караница, а само изтупкване, което оприличила на падане на тежък предмет. Според адв. Д. това бездруго означава, че свидетелите М. К. и И. С. излъгали за дочута караница. Всъщност пред съда св. П. е посочила, че вървяла бавно по ул. „*“, когато стигнала до кръстовището с ул. „*“, видяла до западния ъгъл на блока на № 15 падналия Н. и бъркащия в устата му М.; известно време стояла и ги наблюдавала през кръстовището, чудейки се дали да се приближи; не си е спомнила да е чула изтупкване (вж. л. 404 гръб от първоинст. дело). При своя досъдебен разпит, прочетен на основание чл. 281, ал. 4 вр. ал. 1, т. 2 НПК, е посочила, че вървейки по улица „*“, чула изтупкване; продължила и достигнала до споменатото кръстовище, на отсрещната страна на което пред очите ѝ се разкрила споменатата сцена (вж. л. 92 от том 1 ДП). Т.е. в нито един свой разпит свидетелката не е казвала, че е спирала дори за минута **преди** да види двамата мъже (както счита адв. Д.), напротив – била е сигурна, че е вървяла непрекъсвано и е спряла едва когато ги видяла.

Всъщност адв. Д. не отчита, че няма очевиден, който да твърди, че падането на Н. се е случило веднага след края на скандала. Също и че изтупкването, което била чула свидетелката, било звук от падането на Н., а не на друг тежък предмет наоколо.

Следователно не е основателно виждането, че св. П. се е намирала на разстояние, от което е трябвало да чуе скандал, ако е имало такъв.

2.3.5 ПАС споделя становището на първия съд, че разискваните твърдения на свидетелите М. К., И. С. не се опровергават от показанията на съпрузите св. К. К. и св. К. К., които не били чули съседите им да спорят на висок глас.

Първоинстанционният съд обаче не е имал основание да приеме, че свидетелят К. К. *умишлено* бил премълчал факта на разправията, която бил слушал от 11 метра. Трябва да се отбележи, че в показанията на свидетеля не се съдържа подобно сведение – той е посочил, че заобикаляйки блока, забелязал от 9-11 метра падналия Н. и надвесения над него М., а не че гаражът му е отстоял на такова разстояние от тях (вж. л. 500 от първоинст.дело).

Разбира се, че е възможно да не е чул спореците им гласове в предходния момент,

тъй като се е намирал в пространство със стени и покрив. Освен това гаражът му е от северната страна на кооперацията, а подсъдимият и пострадалият са били до югозападния ъгъл на кооперацията. Иначе СтОС е бил прав да приеме, че св. К. К. симпатизира на подсъдимия, тъй като редовно получава от него подаръци, за което е свидетелствал съседът им С. С. (вж. л. 502 от първоинст.дело).

Констатацията, че св. К. също не може да не е чула високите гласове на своите съседи (както настоява) при положение че се е намирала на терасата, редом до сина си св. М. К., също не е приемлива. Всъщност СтОС е допуснал неправилен прочит на показанията на св. М. К., изложени в с.з. Този свидетел е обявил, че по едно време и майка му св. К. излязла на терасата, но е направил уговорката, че не бил сигурен дали караницата продължавала, когато тя се появила, а също дали той самият останал на терасата заедно с нея. В приобщения свой досъдебен разпит пък е посочил, че когато майка му дошла, веднага напуснал терасата, така че не знаел какво била чула тя (вж. л. 116 от том 1 ДП). Освен това и при двата си разпита е бил категоричен, че двамата с майка му не коментирали дочутата от него караница за паркиране. Така че уверението на св. К., че не била възприела подобна караница на четвърти юли, не се явява опровергано. Досъдебното изявление на сина ѝ, че ако тя действително я била чула, не би казала, защото баща му (св. К. К.) щял да ѝ забрани, представлява неизползваемо предположение.

Адв. Д. не е прав, че коментираните две некоректни констатации дискредитират всички останали изводи по фактите на СтОС – напротив, премахването на въпросните констатации не лишава от доказателствена опора нито основните, нито междинните фактически изводи, до които този съд е достигнал.

Що се отнася до твърдението на св. К. К., че била излязла заедно със сина си на терасата, *когато дошла полицията*, то трябва да се кредитира (вж. л. 527 от първоинст. дело). Нейните показания и в тази им част не се противопоставят на показанията на св. М. К. – както беше отбелязано по-горе, той не е сигурен дали е имало момент онази вечер, когато с майка си да са стояли заедно на терасата и заедно да са възприемали събитията пред блока. Вижда се, че майката и сина К.и говорят за различни моменти, така че твърденията им нямат потенциал да се дискредитират едно друго. Твърдението на св. М. К. за дочутия скандал преди появата на полицията, т.е. в *предходен момент*, е в съответствие с идентичното твърдение на св. С. и е правдиво, както по-горе беше прието. Твърдението на св. К. К. за събитие в посочения *следващ момент* също се оказва правдиво – то касае маловажно обстоятелство (дали тя и синът ѝ видели полицията и от терасата си), което е естествено да не остави конкретна следа в спомените на св. М. К., а и в онзи момент всички съкооператори били излезли на терасите си, привлечени от гюрултията след пристигането на полицаите и линейката.

2.3.6 Подсъдимият категорично отрича да влязъл в смислен разговор с пострадалия – настоява, че го попитал той ли е позвънил, но не получил отговор. Допълва, че го е видял „целият разлюлян“, от което постфактум заключава, че вероятно е търсил помощ заради физическо неразположение.

Противоречието между тези обяснения и показанията на свидетелите М. К. и И. С. правилно е разрешено, като е дадена вяра на последните. Както беше отбелязано, всички техни изявления са синхронни, незаинтересовани и уверено заявени, а и не търпят промяна в хода на наказателното производство.

Напротив – коментираните обяснения на М. представляват нова негова версия, разминаваща се с изявленията му на местопроизшествието. На въпроса на св. М. С. какво се е случило на падналия човек, отвърнал, че го бил видял паднал от терасата си и отишъл да му помогне (вж. показанията ѝ на л. 93 от том 1 ДП, прочетени в с.з. от 01 юни 2021 г. поради липса на спомен и потвърдени от нея). В своите досъдебни показания, също включени в доказателствения материал на основание чл. 281, ал.1, т. 2 НПК, полицейските служители св. Н., св. Д. и св. М. са съобщили, че на техния въпрос какво се е случило М. отвърнал, че „са имали спор за паркирането на автомобил и докато разговаряли, В. се е сринал и паднал на земята и си е ударил главата“. Свидетелстването от страна на тримата полицаи е допустимо, тъй като извършените от тях действия след отзоваването им на сигнала не попадат в обсега на забрана по чл. 118 НПК, от една страна, а от друга страна цитираното изявление е изхождало от лице, което в онзи момент не е било заподозряно в нанасяне на инкриминираните телесни увреди (и в тази връзка полицаите дори му позволили да си измие ръцете, не обърнали внимание на няколкократно повтореното твърдение на св. Д., че М. трябва да е бил нападателят на Н., напротив – съставили на св. Д. протокол за предупреждение да не се саморазправя с подсъдимия, а сетне си тръгнали, без да изискат от последния да остане на разположение или да се яви в РПУ-то, въпреки че по отношение на него било формулирано обвинение от страна на св. Д.). Иначе казано, М. не е бил в уязвимо положение на заплашено от наказателно преследване лице, напротив – бил е толериран от благоразположени към него полицаи, чието свидетелстване се обсъжда. Заслужава да се посочи и това, че с полиция Д. са се познавали.

Така че поканата на тримата полицаи да разкаже случилото се, не следва да се интерпретира като натиск, последван от недопустим „разпит“, а даденият отговор – като снето без процесуална защита „обяснение“.

Коментираните преразкази на чутото от първоизточника не подменят, разбира се, а служат за проверка на информацията от този първоизточник. Те се оказват в съответствие с горепосочените показания на свидетелите М. К., С., Н. и Ц., а всички заедно оформят констатацията за състоял се малко преди 21.00 часа ожесточен спор между деец и жертва за паркирането около блока.

Вярно е, че става дума за свидетелски изявления от досъдебното производство, но възражението на защитата срещу тяхната използваемост не отчита, че забравянето на подробности от миналогодишна случка е естествено състояние на човешката памет.

*

Тук е мястото да се отбележи, че адв. Д. не е прав в мнението си, че отговорът на въпроса дали пострадалият е имал основание да претендира изместване на колата на

подсъдимия, е значим за преценка достоверността на сведенията за скандал между двамата. ПАС споделя становището на проверяваната инстанция, че за изясняване на случилото се е важно единствено мнението на пострадалия, че колата *за пореден път* затруднявала ползването на гаража, тъй като въпросното мнение е предизвикало злополучната среща. Ето защо първоинстанционният съд е имал основание да откаже изискване на скица на гаражите. Впрочем искането е съвсем неразбираемо при положение че скицата би информирала единствено за разположението на гаража, не и на колата на М. на 04.07.2019 г. и в предходните дни, седмици и месеци. По тези съображения и ПАС отхвърли подновеното във въззивното заседание искане в същия смисъл.

Като неоснователна беше преценена и заявената точно преди въззивните прения претенция за изискване на скица на целия квартал. Както по-горе беше посочено, не е установено нито дали звукът от падането на Н. е бил дочутото от св. П. изтупкване, нито колко време след края на скандала са започнали ударите, така че посредством желаната скица не би могло да се изясни къде точно се е намирала по време на скандала свидетелката. Що се отнася до разстоянието (по въздух) от мястото на скандала до терасите на свидетелите М. К. и И.С., то е във от съмнение.

Отделен е въпросът, че за възприемане гласовете на спорещите са важни неустановими посредством скица фактори (децибелите, интензитета и съдържанието на репликите, наличието на околни шумове (автомобилни, строително-ремонтни, човешки), степента на съсредоточаване на слушащите, проявеният интерес към случващото се и др. подобни). По тези въпроси правдива информация могат да дадат само очевидците, разбира се. И, както по-горе беше обосновано, ПАС няма причина да не им повярва.

2.4 Дали подсъдимият е нанесъл ударите на пострадалия

2.4.1 Сам подсъдимият признава, че с Н. били сами, когато в един момент той бил паднал спонтанно и така се бил травмирал.

Не само няма доказателство, което да опровергае обсъжданото твърдение на М., че с Н. били насаме, а и същото е потвърдено – от дъщерята на Н., която е категорична, че пред входа е нямало никого, когато баща ѝ позвънил по домофона (непосредствено след което събитие подсъдимият излязъл и според него и неговите близки), и от св. П., която не била забелязала никого в района на кръстовището (т.е. в непосредствена близост до местопроизшествието). Първата цитира и подхвърлена ѝ от М. на следващия ден реплика, че „нямало свидетели“ (които да опровергават версията за самонараняване).

2.4.2 М. настоява, че Н. бил в силно алкохолно опиянение, което било допринесло за загубата на равновесие и последвалото падане на земята. Св. Д. е отрекла да е видяла баща си пиян. Добросъвестният доказателствен анализ изисква да се повярва на констатацията на подсъдимия, че съседът му бил употребил алкохол, доколкото се оказва потвърдена от наблюдението и на св. Д., и на явилите се на местопроизшествието полицаи

св. Д., св. М. и св. Н.. Опиянението на Н. не е било обаче толкова отчетливо, колкото го представя подсъдимият, след като очевидците описват негово логично и последователно поведение – участвал в нормален разговор с дъщеря си и зет си и не им изглеждал включително болнав, започнал адекватно изпълнение на решение да поиска сметка от съседа си за неправилно паркиране, част от което се явил последвалият спор с подсъдимия, дочут от свидетелите М. К. и И.С..

2.4.3 За изясняване авторството на ударите са важни и показанията на свидетелите В. П., Н. Ц., М. С. и А. И. –независими очевидци на посткриминалната ситуация.

Те били случайни минувачи, всеки от които е видял подсъдимия надвесен над тялото на Н.. Действително по думите на четиримата той вършел наподобяващи спасително мероприятие действия – бъркал в устата на пострадалия, за да извади и задържи езика му и го тупкал по гърдите. Но, както правилно е вметнал СтОС, М. е нямал друг полезен ход за снемане на подозрението, че е причинил травмите на Н., тъй като е било късно да се оттегли незабелязано.

Не е успял обаче да скрие от очевидците изпитваният *страх* – св. П. го е описала като „много стресиран и изнервен“, „много разтреперан“, „много паникьосан“, зачервен целия“ и е споделила впечатлението си, че избягвал да я погледне. По думите на св. М. С. подсъдимият бил „много притеснен“ и „заеквал от притеснение“. На св. Ц. подсъдимият изглеждал „доста притеснен“ и „доста уплашен“. Св. И. го определя като „стресиран“, с „притеснено изражение“. Свидетелите Д.и говорят за състоянието на М. в медицинския център – бил изнервен и уплашен, което не било характерно за него.

Според адв. Д. подобно състояние не е нетипично за човек, обезпокоен от терминалното състояние на ближния си. Настоящият случай обаче не се вменява в подобна версия, тъй като: (1) М. давал ненужно обяснение на всеки новодошъл за това какво прави (помага на съседа си); (2) същевременно не подсъдимият, а новодошлите св. М. С. и св. А. И. повдигнали въпроса за обаждане на Бърза помощ; (3) М. полагал старание да убеди роднините на Н., че той просто бил паднал – сем. Д.и цитира негови настойчиви уверения, изложени в различни моменти и ситуации: „Абе, човек, той падна..“, „Той сам си падна и си удари главата!“, „...гълтна си езика, аз го спасявах!“, „Както вървя падна, удари си главата и си гълтна езика“; (4) М. не само не бил близък с Н. и неговото семейство, но и открито враждувал с тях, включително след смъртта му, така че не е логично точно той от всички съседни да прояви толкова силна „загриженост“ в инкриминираната нощ, вкл. да тръгне с колело след линейката; (5) съпругата на подсъдимия дотърчала силно притеснена и в паника (по думите на св. Ц.) и „с треперещ глас няколко пъти извикала „И., какво стана! Кажи ми какво стана, И.!“ (по думите на св. П.), а след като М. уверил и нея, че съседът им бил паднал от само себе си, се успокоила и отишла да довърши вечерята.

Укорът на адв. Д., че СтОС бил цитирал неизречени от св. П. изявления, не е коректен – на л. 556 от мотивите се съдържат точни цитати на приобщените досъдебни твърдения на тази свидетелка, че пред жена си подсъдимият бил „много паникьосан“ и че

впоследствие роднини на падналия мъж го били обвинили, че го е набил, а полицаите ги разделили (вж. нейния разпит на л. 92 от том 1 ДП). Отделен е въпросът, че не е използвал споменатите показания за някакъв конкретен доказателствен извод, така че възражението на защитата е безсмислено.

Не е вярно също така, че първоинст.сът е приел, че св. А. И. бил казал, че подсъдимият и пострадалият се карали *преди това* за някакво паркомясто. На л. 556 гръб от мотивите е цитирана възприета от св. И. чужда реплика в този смисъл (изказана от дошли на местопроизшествието други лица).

*

Може да се изведе обобщението, че решаващият съд е имал основание да окачестви предприетите след ударите действия на М. като реализация на набързо съчинен сценарий за заблуда на околните относно действителната причина да се намира в близост до безсъзнателния Н..

2.4.4 Подсъдимият е имал ясно изразен мотив за побоя

Семействата на Н. и М. били в обтегнати отношения, породени от продължителен конфликт заради начина на паркиране на автомобилите на подсъдимия пред техните гаражи. Голословното отричане на този факт от страна на подсъдимия и неговата съпруга св. К. (вж. л. 434 гръб) не може да опровергае категоричните твърдения на близките на Н., които кореспондират с наблюденията на независимата очевидка св. М. (вж. л. 501 от първоинст. дело). Трябва да се спомене и св. С., чийто гараж е граничел с гаража на Н.. Този техен съкооператор е потвърдил своите досъдебни показания (прочетени на основание чл. 281, ал. 4 вр. ал. 1, т. 1 и т. 2 НПК – вж. л. 110-112 от том 1 ДП), в които е описал дразгите заради паркирането. Показания в подобен смисъл е дал и друг съкооператор – св. В. (вж. л. 439 от първоинст. дело). Св. С. е казал пък, че автомобилите на М. не пречели на гарирането, но дразнели и по този повод му бил правил забележка (вж. л. 503 от първоинст. дело).

Така че е вън от съмнение, че Н. и М. изпитвали продължителен гняв един спрямо друг. Конкретната вечер пострадалият се бил ядосал допълнително, възприемайки негодуванието на дъщеря си от пореден акт на некоректно според нея паркиране. И вдигнал подсъдимия от масата, на която, изморен след работа, той тъкмо започвал да вечеря.

Така че СтОС е бил прав да сподели обвинителното твърдение за подбудата за инкриминираните удари. Не може да има съмнение, че силното раздразнение на подсъдимия е подбудило насилието спрямо дразнителя. Нагнетена от миналите крамоли и увеличена от особеностите на конкретния момент, превъзбудата на М. закономерно е довела до агресивно физическо отреагиране.

2.4.6 Позовавайки се на горепосочените обяснения на подсъдимия и данните за употреба на алкохол от страна на пострадалия, защитата развива версията, че Н. бил паднал (спонтанно поради алкохолното си опиянение или ударен от неизвестно лице) и така бил получил счупването в дясната челно-теменна област *преди да* се срещне с М., а когато се срещнали, бил на крака, макар и да залитал. В един момент неочаквано паднал, губейки

съзнание заради предходната травма и при падането си ударил главата си в областта на тила,.

С цел експертна проверка на подобна версия въззивният съд уважи искането на адв. Д. за допълнително (комплексно) съдебномедицинско и физично експертно изследване.

Оформени с участието на физик, констатациите на тази експертиза категорично отхвърлят възможността пострадалият да е получил смъртоносните травми по твърдения начин (вж. л. 66 и сл. от възз.дело).

На първо място вещите лица изключват самостоятелно (неподпомогнато) падане на земята. Пространно, научно обосновано и разбираемо физикът г-н Н. е посочил (разясни и устно в с.з.), че травмата отзад – в тилно-теменната област – е разположена твърде нагоре по черепа, за да се приеме, че е причинена от падане, непредизвикано от физическо въздействие. Нейното разположение свидетелства, че главата е била наклонена назад спрямо торса. Такъв наклон би могъл да се получи, ако непосредствено преди падането е било причинено външно въздействие на главата (например удар в лицето), което да я отметне назад и да доведе до самото падане.

Що се отнася до наличието на следи от предизвикалия падането удар, вещите лица са обърнали внимание на три подобни следи – над дясната вежда, в лявата половина на устата и в дясната очница. И са извели констатацията, че при всеки от трите удара главата е могла да се отметне силно назад и да последва падането по гръб. Същата констатация е фиксирана и в досъдебната комплексна експертиза.

За пълнота на изложението трябва да се спомене, че записката, фиксирана във фиша за спешна мед.помощ и в попълнения въз основа на него мед.журнал на ЦСМП, за състояние след епиприпадък е правдиво обяснена от нейния автор д-р Д., разпитан от СтОС като свидетел. Това била работна диагноза, базирана на все още непроверена информация от очевидци, че човекът бил намерен на земята (вж. л. 506 от първоинст.дело).

Вещите лица са категорични в единодушното си становище, че е изключено коментираното счупване и другото счупване (в дясната челно-теменна област) да са получени вследствие едно-единствено падане. Това е така, тъй като фрактурата в дясно е била предизвикана от директна травма (удар) в тази ограничена площ. За това свидетелствала нейната характеристика на хлътващо увреждане.

Изключено е също фрактурата в дясната челно-теменна област да се е явила първа по време. В тази връзка д-р Т. даде детайлно разяснение на писмено изложения експертен извод, според който след **всяко** от двете счупвания пострадалият не би могъл да извърши никакви движения, доколкото със сигурност би бил в безсъзнателно състояние. Специално за фрактурата в дясно, която интересува защитата, посочи, че е довела до доста изразена по интензитет мозъчна контузия с хлътване на костни фрагменти навътре към мозъчната кухина, а също до сътресение на мозъка, т.е. пострадалият неминуемо бил изпаднал в безсъзнание. Даде обяснение и на наблюденията на очевидците за тежко дишане, хъркане и изхриптяване – при безсъзнателно състояние липсва дихателен рефлекс, така че секретите

от устната кухина се стичат безпрепятствено към гръкляна и предизвикват подобни звуци (поради това оказването на първа помощ винаги трябва да включва обръщане на главата настрани). Пред първата инстанция д-р Т. е обърнал внимание и на това, че именно безсъзнателното състояние е позволило принудително отваряне на устатата и изваждане на езика (което е направил М.); напротив – втвърдяването на челюстите (което не би дало възможност да отваряне на устата) е типично за липса на безсъзнание.

При първоинстанционното разглеждане на делото д-р Т. е отговорил и на зададен въпрос дали челно-теменното счупване вдясно е могло да се получи от падане върху неравност на терена – това било изключено, тъй като в подобен случай падналият би останал да лежи с лице към земята и е нямало как да получи другото счупване, което изисквало предварително засилване (в споменатата по-горе ситуация на силен удар в лицето, който е отхвърлил главата силно назад). Допълнително физикът обърна внимание, че в разглежданата хипотеза на падане главата би следвало да е завъртяна настрани на повече от 90 градуса, за да се получи счупването ѝ вдясно. А и самото падане трябва да е станало в посока напред-надясно, при което би следвало да има травми по предната и дясната повърхност на тялото, а такива травми не били констатирани.

В с.з. беше даден отговор и на интересуващия защитата въпрос върху каква повърхност трябва да е паднал пострадалият – върху каквато и да е твърда повърхност, но не и върху трева или върху неравна твърда повърхност (с издатини и изпъкналости). Без всякакво съмнение подходяща според експертното разяснение равна твърда повърхност представлява бетонният терен на югозападния ъгъл на блока (където и самият М. казва, че бил паднал съседът му).

На въпрос от страна на адв. Д. за посоката на удара, който е причинил фрактурата вдясно, в.л. Н. поясни, че диапазонът от възможни посоки е доста голям, но все пак може да се уточни, че спрямо ударената повърхност посоката трябва да е била отгоре или леко отстрани, а спрямо удрящия – надолу и ударът категорично е бил директен, а не приплъзващ.

На продължително разискване беше подложена във въззивното с.з. и липсата на травми по тялото на подсъдимия (който е бил прегледан от д-р Т. по-малко от 24 часа след инцидента) в аспекта на експертния извод, че **е възможно** да е нанесъл злополучните удари, без по ръцете и краката му да останат следи^[1]. Даденият от д-р Т. пример от областта на спорта (каратисти, които разбиват стени с голи ръце и крака, без да ги травмирят) и контрапримерът на адв. Д. (че синът му е счупил пръст при изпълнение на подобен удар в спортна зала) не могат, разбира се, да се използват за изграждане на изводи по фактите. Също и лаическото предположение на адв. Д., че нямало как да не останат никакви следи по ръката и петата на доверителя му, след като пострадалият бил получил толкова съществени травми. Важното е, че коментираната констатация е обяснима от съдебномедицинска гледна точка – съприкосновението е било между меки тъкани (юмрук, глава, гола пета), а също, че е заявена от специалисти с десетилетен опит, които единодушно обявиха, че са работили по случаи с по-тежки счупвания, причинени от удари, които не са оставили следи върху

крайниците на нападателя. Съдът не разбра за каква констатация претендира адв. Д., излагайки възражението, че петата имала повече мека тъкан в сравнение с главата. Държи обаче да обърне внимание на разясненията на експертния екип и пред първата, и пред настоящата инстанции, че петата е много здрава част от човешкото тяло и посредством нея може да се приложи значителна кинетична енергия в ударената повърхност, а освен това меката ѝ тъкан е твърда, а кожата ѝ - много здрава. Тези разяснения бяха използвани за допълнителна обосновка на възможността по нея да не останат следи от ударно въздействие, причинило черепно счупване.

Що се отнася до нетравмираните ръце на подсъдимия, СтОС е бил прав да подчертае, че посредством директни юмручни удари са били нанесени констатираните други травми в областта на главата на Н., не и счупванията (доколкото първото счупване е вследствие падането, а второто е от удар с пета). Т.е. приложената с ръце кинетична енергия не е била с твърдения от адв. Д. изключителен интензитет. ПАС обаче държи още веднъж да повтори, че според авторите на комплексната експертиза е възможно да не останат следи по ръката на нападателя дори ако фрактурата в дясно е била причинена с юмручен удар, защото ударното въздействие е упражнено не върху твърда повърхност, а върху тека тъкан (главата).

Адв. Д. е скептичен към заявената от експертния екип (писмено и устно) невъзможност да се изчисли в точни количествени измерения енергията на отделните удари и счита, че други вещи лица биха могли да се справят с подобна задача. Той обаче греша, че подобно изчисление би могло да обоснове идеята на защитата за невъзможност крайници на нападателя да останат нетравмирани. В тази връзка физикът Н. е посочил, че енергията на движението, довело до удара, се разпределя по всички участващи в удара обекти, а за тялото – в различните му части, и е категоричен, че „еднозначна връзка между енергията на един удар и получените травми няма“.

За пълнота на изложението трябва да бъде отбелязано, че разискваната допълнителна комплексна експертиза е потвърдила извода на основната комплексна експертиза, назначена на досъдебното производство, че установените кръвонасядания и охлузвания по задните части на тялото на Н. са били причинени или като вторични въздействия от констатираните удари по главата отпред, или пряко (чрез захващане на лежащата върху земята глава с ръце и няколкократно ѝ лашкане върху терена), охлузванията на двете подбедрици и дясно ходило са били причинени от относително по-слаби удари, най-вероятно с ритници, а кръвонасяданията по задните повърхности на горните крайници и в кръстоопашатата област са били получени при падането назад.

В заключение ПАС счита, че коментираната експертиза е изготвена компетентно и мотивирано, не се различава от предходната и не възникват съмнения в нейната правилност. Виждането на адв. Д., че авторите ѝ „много сериозно се били ангажирали с една-единствена теза, свързана с механизма“ е голословно, така че не може да доведе до претендирания извод за тяхна недобросъвестност. Всъщност експертите са разисквали всички възможни механизми, вкл. претендирания от защитата, и всеки от аргументите им е обоснован от

научна гледна точка, поднесен разбираемо и защитен в съдебната зала.

Горните разсъждения оформят извода, че подсъдимият е имал и мотив, и физическа възможност да нанесе инкриминираните удари за краткото време, през което двамата с пострадалия не са били наблюдавани от никого.

И е сторил това, както правилно е приела проверяваната инстанция.

ОТ ПРАВНА СТРАНА

С оглед направените от първата инстанция и споделени от настоящата инстанция фактически изводи е правилно наказателноправното квалифициране на инкриминираните действия на подсъдимия. Изложените от СтОС правни съображения са споделими и не се нуждаят от допълване, така че въззивната инстанция само ще обобщи основните моменти от правната проблематика:

Подсъдимият е умъртвил Н., като непосредствено му е причинил счупване на черепа на две места, всяко едно от които е било от естество да причини смъртта, а съвкупността им в конкретния случай е пряко обвързана с този резултат. Причинната връзка не е била прекъсната, както е пледирала защитата пред първата инстанция. Вярно е, че смъртта е настъпила след дни, но според неопровержимите съдебномедицински констатации не е имало привходящ фактор, който да се е вклинил в причинния процес и самостоятелно да предизвикал леталния изход.

Прав е бил окръжният съд да приеме квалифициране и по т. 6, пр. 4 на чл. 116 НК – „особена жестокост“. За стореното няма човешко оправдание, като убийството е извършено с особена безчовечност, безцеремонност и отмъстителност и деецът е желал да прояви тази своя жестока същност. Правилно първият съд е обърнал внимание на избрания способ за умъртвяване – чрез последователни и ненужно много яростни удари.

Осъществени са и субективните съставомерни признаци на разискваното квалифицирано убийство. Коректен е изводът, че подсъдимият е действал с пряк умишъл да умъртви жертвата, доколкото е съзнавал, че нанася удар в лицето ѝ, достатъчно силен да я събори върху бетонен терен и така тежко да травмира главата ѝ, а сетне серия удари в областта на тази жизненоважна телесна част, един от които - много силен. Заслужава да се спомене и фактът, че подсъдимият е съзнавал лесната виктимност на жертвата и свързаната с това невъзможност да се задържи на крака при удар в лицето.

Правилно е становището, че подсъдимият е имал съзнанието за неизбежността на смъртта, след като е нанесъл много на брой последователни удари в главата и в последна сметка счупил черепните ѝ кости на няколко места. Впрочем адв. Д. не поднови пред настоящата инстанция тезата за умишъл за телесни повреди (заявена алтернативно).

Мотивът на М. се е изразявал в желанието да даде израз на избухналия заради

забележки за паркирането гняв. Бил е формиран и реализиран внезапно, под напора на емоциите.

Поведението на М. не би могло обаче да се окачестви като афект по смисъла на чл. 118 НК. Това е така, тъй като няма доказателства, че предхождащото го поведение на пострадалия е съдържало тежка обида, клевета или насилие спрямо него или негови близки. Нито слушалите скандала техни съседи, нито дори подсъдимият казват нещо подобно. Така че раздразнението, в което бил изпаднал, не е притежавало потенциал да снижи степента на обществена опасност на последвалата агресия. Отделен е въпросът, че поведението на М. не е било осъществено на фона на „тунелно мислене“, доколкото е било адекватно и подредено. Всъщност този въпрос е получил и експертно изясняване, като извършената му СППЕ е заключила, че е разбирал свойството и значението на извършеното, могъл е да ръководи постъпките си и съзнанието му не е било стеснено.

В обобщение следва да се посочи, че противно на тезата на защитата няма допуснати нарушения при правоприлагането на материалния закон. ПАС намира, че в рамките на приетите фактически положения, при съблюдаване на актуалната законова база и съдебна практика окръжният съд правилно е мотивирал осъществения квалифициран престъпен състав.

ОТНОСНО НАКАЗАНИЕТО

Възраженията на защитата и на частното обвинение по отношение наложеното наказание съд не са основателни.

Критериите по чл. 54, ал. 1 НК са приложени точно, като е постигнато съответствието по чл. 35, ал. 3 НК между деяние и наказание, а съответствието и с данните за личността на дееца е направило възможно реализирането на целите по чл. 36 НК. Въпреки някои неблагоприятия в тази част на мотивите СтОС е оценил коректно сумарното смекчаващо-отегчаващо действие на доказаните по делото индивидуализиращи обстоятелства и съответно избраното санкциониране се оказва най-подходящото.

Първият съд основателно е отчел като смекчаващо обстоятелство чистото съдебно минало на подсъдимия и липсата на каквито и да са извършвани от него в миналото общественоопасни деяния. Друго обстоятелство от обсъжданата категория е неговият установен социален статус: той е порядъчен гражданин, който полага грижи и е отговорен за благополучието на семейството си. Отделно обстоятелство със смекчаващи свойства се явява неговата трудова дейност, която представлява общественополезна активност, осигуряваща препитание и наема персонал. Всички тези обстоятелства дават благоприятна прогноза за бъдещото му поведение в обществото, доколкото обосновават извод за безпроблемна социална вградимост.

ПАС не намира за основателно мнението на защитата, че били игнорирани показанията на лица, които характеризирали подсъдимия в много добра светлина. Посочените в касационната жалба свидетели К.и, Ц., Ц., П., Д., Н., М., В. и С. всъщност не

обрисуват подсъдимия нито положително, нито отрицателно. Свидетелите Н., П., Ц., Ц. и М. дори не го познават. Св. Д. (полицай в РУП-*) лаконично е отбелязал, че го знае като жалбоподател по преписка, по която бил работил. Останалите дават отговори в смисъл, че поддържат нормални съседски отношения и със семейството на М., и със семейството на Н. и не са влизали в проблемни ситуации с тях.

Св. Д., който е негов счетоводител, го описва като трудолюбив работодател, който полага усилия за своя успешен бизнес. Това сведение е отчетено с необходимата смекчаваща сила от първата инстанция (вж. л. 36 от мотивите), така че показанията на въпросния счетоводител очевидно са взети предвид. Показанията на съпругата му, която е много доволна от него като съпруг и баща, също са третираны като част от комплекса смекчаващи обстоятелства (беше посочено по-горе).

В очите на свидетелите Н.и, Д.и и С. подсъдимият е недружелюбен и конфликтен, дори зъл човек, но впечатленията и преживяванията на лица, които са в междусъседски спорове с М., не могат да изградят цялостна представа за неговата личност. Заплахата с убийство, която преди време бил отправил към пострадалия (вж. показанията на Т. Д. и Ст. Н. на л. 394 и 397 от първоинст. дело), явно не е направила впечатление на последния, след като не се е поколебал да предизвика гнева му през инкриминираната вечер, и то сам. В първоинстанционните мотиви не се съдържа никакъв различен извод, така че не е коректно мнението на адв. Д., че показанията на посочените свидетели били допринесли за завишаване размера на наказанието.

Що се отнася до показанията на св. К. от досъдебното производство, в които той описва агресивно действие на подсъдимия (бил го хванал за гушата), те също не са повлияли на санкционния избор. И правилно, доколкото пред съда свидетелят е показал, че не отдава значение на тази случка, дори я е забравил и се е наложило да му бъде прочетен досъдебният разпит.

Обстоятелство с голяма отегчаваща способност е изпълнението на признака „особена жестокост“ – М. е проявил свръхмерна агресивна реакция, като е нанесъл множество ожесточени удари и с ръка и с крак, два от които се оказали толкова силни, че са причинили две хлътващи счупвания на черепа на жертвата с няколко линейни разклонения и множествени мозъчни контузии.

Отделно обстоятелство с отегчаваща сила е незначителността на повода за посегателството – отправена от пострадалия претенция относно паркирането. Последвалото насилие е било явно непропорционално на въпросния повод и като такава – силно укоримо.

Не е споделимо становището на окръжния съд, че липсата на критично отношение и съжаление и заличаването на следите от престъплението представлявали отегчаващи обстоятелства. Това е така, тъй като подсъдимият нито е длъжен да изпитва разкаяние и съпричастие към болката на наследниците на умъртвения, нито има задължение да съдейства за собственото си разобличение. Обратното – показаното съжаление за извършеното би разкрило смекчаваща способност, доколкото би демонстрирало започнал

процес на поправяне и превъзпитание. Така или иначе в настоящия случай липсва каквото и да е индивидуализиращо обстоятелство, свързано с отношението на дееца към стореното и към близните на Н..

Не е споделимо и виждането на окръжния съд, че личността на подсъдимия била с отрицателна настройка, тъй като бил „затворен, саможив и не се съобразявал с желанията на съседите си“. Подобни характерови особености по принцип не нанасят вреда на обществото, от една страна. От друга страна, СтОС не е пояснил защо отхвърля експертното мнение на психолога от екипа на СППЕ К. Л., която описва М. по различен начин - като дружелюбен, контактен, диалогичен, действен, трудолюбив, както и разяснението й в с.з. от 03 юни 21 г., че в ситуация на междуличностни (в случая – междусъседски) конфликти дори екстровеернтната личност може да е затворена и недружелюбна.

Произволно е и заключението на първия съд, че М. не се съобразявал с правата на околните – става дума за спорове между съкооператори и до произнасяне на граждански съд не може да се приеме чии права са били засегнати във връзка с ползването на общите части.

За сметка на това СтОС е пропуснал да съобрази отегчаващия капацитет на лесната виктимност на пострадалия – Н. е бил възрастен човек, на ръст едва 158 см., а и алкохолно повлиян в инкриминирания момент, така че не е можел да окаже съпротива на младия и силен М.. Поради това осъщественото по отношение на него насилие се е очертало като особено брутален и безскрупулен акт.

Оценката на ролята и взаимодействието на изброените обстоятелства води до извода, че извършеното престъпление не е от категорията на разкриващите изключителна тежест по смисъла на чл. 38 и чл. 38а НК. Ето защо окръжният съд е бил прав да се спре на стандартния (типовия) вид наказание – лишаване от свобода. С оглед всичко гореизложено проверяващата инстанция също е на мнение, че оптималният му срок е малко над средата от 17 г. и 6 м., а именно **ОСЕМНАДЕСЕТ ГОДИНИ**. За изменение на посочения срок няма законово основание, доколкото нито смекчаващите обстоятелства имат капацитета да надделеят над отегчаващите, нито отегчаващите могат да неутрализират значителното влияние на смекчаващите (арг. от чл. 54, ал. 2 НК). В тази връзка ПАС счита, че ако и да е записал в мотивите си несъществуващи отегчаващи обстоятелства, окръжният съд все пак не ги е взел предвид, респ. е взел предвид непосоченото отегчаващо обстоятелство. Това е така, след като е успял да избере справедливото наказание – наказанието, което ще допринесе за постигане на целените поправително-превъзпитателен и принудително-възпиращ ефект.

Определеният строг режим на изтърпяване на наказанието е правилният. С оглед измененията в чл. 41, ал. 6 НК, чл. 306, ал. 1, т. 2 НПК и чл. 57, ал. 1 ЗИНЗС и премахването на правомощието на съда да определя и типа на затворническото заведение за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода /вж. ДВ, бр. 13/17г./, присъдата следва да бъде отменена в частта относно определения „закрит“ тип (на затворническо общежитие).

Приложението на нормата на чл. 59, ал. 1 НК следва да се допълни с приспадане

времето, през което М. е бил с мярка за неотклонение „задържане под стража“, считано от произнасянето на СтОС след прочитане на присъдата.

ОТНОСНО ГРАЖДАНСКИТЕ ИСКОВЕ

Според ПАС е коректна преценката на СтОС за частична основателност на предявените граждански искиове за обезщетение на претърпени неимуществени вреди от убийството на Н.. Гражданските ищци са неговите деца и съпруга, с които той е изградил и поддържал отношения на взаимна подкрепа – физическа и емоционална. Няма съмнение, че в резултат на смъртта му всички те са изживели сериозни болки и страдания – от една страна, са загубили възможността да споделят живота си с него, от друга страна, са лишени от неговата любов, опора и грижи. С.Н. е живяла 41 г. с пострадалия и видно от показанията на близките им, двамата са изградили здрава и сплотена семейна връзка. Имали са планове за съвместния си живот на старини, мечтаели са. Т.Д. и Ц.Н. пък са рождените му дъщери, с които той е бил в постоянен контакт и за чиито интереси се е грижел въпреки пълнолетието им. Допълнително гражданските ищци са изживели шок и ужас, възприемайки последиците от жестокия побой и чакайки дни наред дали техният най-близък родственик ще оживее или почине, т.е. са претърпели и още психични негативи, свързани с престъплението. В следващите месеци са получили посттравматично стресово разстройство, довело и до разнопосочни физически неразположения. ПАС споделя и всички останали аргументи на първата инстанция (вж. л. 38 и 39 от мотивите на присъдата).

Първоинстанционният съд е достигнал до споделимия извод, че предявените граждански искиове за суми от по 150 000 лв. са твърде завишени. Като прецени самостоятелно възрастта на пострадалите и получените психически травми, техните отношения със загиналия им съпруг, респ. родител и възможностите им за поддържане на сносен живот без помощ от негова страна, апелативният съдът счете за справедливи присъдените суми – 100 000 лв. на съпругата и по 90 000 лв. на дъщерите, ведно със законната лихва, считано от датата на предявяване на исковите (който момент е бил фиксиран в молбата за предявяване на исковите).

С оглед на изложеното, въззивната инстанция намира, че няма основание за отхвърляне на тези искиове, нито за намаляване или увеличаване размера на присъдените обезщетения.

Ето защо оспорването от страна на гражданските ищци на решението за отхвърляне на заявените претенции за разликата до 150 000 лева не се оказа основателно.

Не се налага промяна в произнасянето на окръжния съд относно веществените доказателства.

Законосъобразно, на основание чл. 189, ал. 3 НПК, съдът е осъдил подсъдимия да заплати направените по делото разноски, вкл. държавна такса върху уважената част от гражданските искиове, които са правилно изчислени.

С оглед изхода на делото той следва да бъде осъден да заплати и направените пред настоящата инстанция разноски за изготвяне на комплексната експертиза и пътните разходи на вещите лица, в общ размер на 2 649,48 лв. Подс. М. дължи и направените от гражданската ищца и частна обвинителка Т.Д. разноски, а именно изплатената от нея (изцяло и в брой) сума от 4000 лв. за процесуално представителство от страна на повереника й адв. Г. (вж. представения пред ПАС договор за правна помощ).

Другите две частни обвинителни и граждански ищци са били представлявани от адв. Г. безплатно, така че ПАС трябва да му определи съответното възнаграждение, дължимо от подсъдимия. Налице са и двете поставени в нормата на чл. 38 от Закона за адвокатурата предпоставки – в договорите за правна защита и съдействие е изрично посочено основание за безплатна правна помощ (адв. Г. е упражнил правото си на преценка на материалното състояние на своите две доверителки и след като го е счел за затруднено, изрично се е позовал на т. 2 на чл. 38, ал. 1 ЗА), а подсъдимият, който е признат за виновен по обвинението, дължи направените по делото разноски (арг. от чл. 189 НПК). Коректна е и претенцията за размера на възнаграждението (заявена с нарочен списък), доколкото е в рамките на фиксирания в Наредба № 1/04г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения. Ето защо за оказаното правно съдействие на споменатите процесуални страни адв. Г. следва да получи възнаграждение от 8000 лева (по 4000 лв. за всяка от двете), които подсъдимият следва да бъде осъден да му заплати.

За предоставената на същите частни обвинителки и граждански ищци безплатна правна помощ пред СтОС са му били дължими по 4500 лева (общо 9000 лева). Посочената сума неправилно е била присъдена вместо на адв. Г., на двете му доверителки, което налага присъдата да се измени в тази част.

Отсъствието на защитник при четене на присъдата не представлява съществено процесуално нарушение. Вярно е, че защитата на подсъдимия е била задължителна в този самостоятелен стадий на съдебното производство. Не става дума обаче за някое от абсолютните процесуални нарушения (арг. от чл. 348, ал. 3 НПК). Разисквано на плоскостта на относителните процесуални нарушения, непредставяването на подсъдимия при изслушване на присъдата не може да се квалифицира като съществено, тъй като той не е бил лишен от правна помощ, която е могла да се осъществи пълноценно единствено в онзи процесуален момент. Освен това включително на неприсъствалия при обявяване на присъдата адв. Д. е била осигурена възможност да я обжалва, както и да формира отговор по жалбата/протеста на другите страни, която възможност той е и упражнил своевременно.

Ето защо правата на неговия доверител не са били злоупотребени или ограничени.

При извършената цялостна служебна проверка на обжалваната присъда не беше установено наличие на съществени и неотстраними процесуални нарушения.

Предвид на изложеното и на основание чл. 334, т. 3 НПК Пловдивският апелативен съд

[\[1\]](#) Обсъждат се удари с голи ръце и крака, доколкото нанасянето им с някакъв друг твърд предмет (напр. камък) е изключено, след като не са останали типични следи от охлузване.

РЕШИ:

ИЗМЕНЯ присъда № 260022/19.10.2021 г., постановена по в.н.о.х.д. № 17/2021 г., по описа на Старозагорския окръжен съд, като

я **ОТМЕНЯ** в частта, с която е постановено наказанието лишаване от свобода да бъде изтърпяно в затвор или в затворническо общежитие от закрит тип;

я **ОТМЕНЯ** в частта, с която подс. И. Х. М. е осъден да заплати на частните обвинители и граждански ищци Ц. В. Н. и С. Ж. Н. „полагащите им се разноски“ за адвокатско възнаграждение, вместо което го **ОСЪЖДА** да заплати на адв. Г.П. Г. от АК-*, с ЕГН: ***** адвокатско възнаграждение в общ размер на 9000 лева (девет хиляди лева) за предоставената на частните обвинителки и граждански ищци Ц. В. Н. и С. Ж. Н. безплатна правна помощ.

ПРИСПАДА, на основание чл. 59, ал. 1 НК, при изпълнение на наказанието лишаване от свобода времето, през което подс. И. Х. М. е с мярка за неотклонение „задържане под стража“, считано от 19.10.21 г. до влизане на присъдата в сила.

ОСЪЖДА, на основание чл. 189, ал. 3 НПК, подс. И. Х. М. да заплати в полза на бюджета на съдебната власт, по сметка на Пловдивския апелативен съд, направените при въззивното разглеждане на делото разноски в размер на 2 649,48 лв. (две хиляди шестотин четиридесет и девет лева и четиридесет и осем стотинки), а на частната обвинителка и гражданска ищца Т.Д. – направените от нея разноски за процесуално представителство пред въззивната инстанция, в размер на 4000 лв. (четири хиляди лева).

ОСЪЖДА, на основание чл. 38 от Закона за адвокатурата във връзка с Наредба № 1/04г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, подс. И. Х. М. да заплати на адв. Г.П. Г. от АК-*, с ЕГН: ***** адвокатско възнаграждение в общ размер на 8000 лева (осем хиляди лева) за предоставената на частните обвинителки и граждански ищци Ц. В. Н. и С. Ж. Н. безплатна правна помощ при въззивното разглеждане на делото.

ПОТВЪРЖДАВА присъдата в останалата ѝ част.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване и протест пред Върховния касационен съд в петнадесетдневен срок от съобщението до страните, че е изготвено.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____